

168

Els golfos

(ALDC, II, 237. Els golfos)

El *golfo* es refereix a una ‘peça amb un ull en què entra i recolza el piu o l’eix sobre el qual gira la fulla d’una porta o finestra’ i és el mot més general. Probablement deriva del llat. GOMPHULOS, dim. de GOMPHUS (< gr. GOMPHOS ‘clavilla, juntura, articulació’), que pogué donar **gómfol*s i després, per metàtesi, *gólfons*, reduït a *golfos* com *hòmens* > *homes*, *àsens* > *ases*, etc. Amb l’addició del sufix -ó (< llat. -ONE) s’hauria format *gonfons*, dissimilat en *golfons* i *galfons* o *gaufons* (amb formes semblants en occità), aquests dos propis del balear, alguerès i parlars pallaresos. *Corrons*, amb l’oclusiva sonoritzada, *gorrons* 156 i amb dissimilació vocàlica, *gurrons* 170, 185, és un der. de *córrer*

(< llat. CŪRRERE), pel moviment de rotació dels golfos; també s’han format els der. *corronera* 147, 149, 155 i (*porta*) *gorronera* 139, 155.

Entre els mots més locals cal citar: *gondo* 143, var. de *còndil*, pres del llat. CONDYLOS (< gr. KONDULOS ‘juntura, articulació’); casos de confusió amb les ‘frontisses’ (*xarneres* 35; *bisagra* 183; *frontissa* 90); l’aplicació a una de les dues peces, el piu de la paret o la peça clavada a la porta (*reixes* 86, 88, 92, 95, *manguilla* 163, *corniller* 93, *caputxí* 122); i el castellanisme *gosnes* 160, 180 (← cast. *goznes*).

Golfos i *galfons*, aquest des del DIEC₂ (2007), són els mots normatius.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

